



Dużymi literami pisze się:

1. imiona własne ludzi, zwierząt, bogów, np.
Adam, Henryk Sienkiewicz, Reks, Zeus, Apollo;
2. przezwiska, pseudonimy, przydomki, np.
„Gruby”, „Wulkan”, „Hubal”, Zygmunt Stary;
3. nazwy dynastyczne, np.
Jagiellonowie, Habsburgowie, Andegaweni;
4. nazwy świąt, np.
Wielkanoc, Wigilia, Nowy Rok, Wszystkich Świętych;
5. nazwy planet i konstelacji, np.
Księżyc, Wenus, Wielki Wóz, Krzyż Południa,
a l e: *ziemia, księżyc, słońce* (jeśli są nazwami pospolitymi);
6. nazwy państw, regionów, prowincji, stanów, miast, dzielnic itp., np.
Norwegia, Mazury, Lotaryngia, Ohio, Rzym, Stare Miasto;
7. nazwy mieszkańców części świata, krajów, członków narodów, prowincji, ras, np.
Azjata, Niemiec, Żyd, Aborygen, Słowianin, Ślązak;
8. nazwy geograficzne i topograficzne, np.
Bałtyk, Pacyfik, Tatry, Sekwana, Mont Blanc, Sahara, Wyspy Owcze, Morze Egejskie;

UWAGA! Pisze się:

ocean <i>Pacyfik</i> ,	a l e	<i>Ocean Spokojny</i>
morze <i>Bałtyk</i> ,	a l e	<i>Morze Bałtyckie</i>
półwysep <i>Hel</i> ,	a l e	<i>Półwysep Bałkański</i>
góra <i>Giewont</i> ,	a l e	<i>Góra Kościuszki</i>
(mian. + mian.)		

9. jednowyrazowe nazwy dzielnic, ulic, placów, ogrodów, zabytków, np.
aleja (l. poj.) **R**óż, a l e *Aleje* (l. mn.) *Trzech Wieszczów*,
(ulica) *Zwierzyniecka*, (most) *Grunwaldzki*, (plac) *Matejki*,
(kościół) *Na Skałce*, *Kleparz*, *Sukiennice*, *Wilanów*, *Łazienki*,
Barbakan;

UWAGA!

W nazwach wielowyrazowych piszemy dużą literą wszystkie wyrazy, jeśli wchodzą ściśle w skład nazwy własnej, np.

Brama Floriańska, *Pałac Kultury*,
Wybrzeże Kościuszkowskie;

10. tytuły książek, gazet i czasopism:

- jednowyrazowe tytuły gazet i czasopism, np.
„Polityka”, *„Przekrój”*, *„Focus”*
- wszystkie wyrazy w odmiennych tytułach czasopism, np.
„Dziennik Polski”, *„Poradnik Językowy”*, *„Twój Styl”*,
„Wszystko dla Ogrodu”
- tylko pierwszy wyraz w nieodmiennych tytułach czasopism,
np.
„Żyjmy dłużej”, *„Gotuj lepiej”*,
- pierwszy wyraz w tytułach utworów literackich i naukowych, np.
„Gramatyka języka polskiego”, *„Legendsy warszawskie”*,
„Pieśni o domu”, *„Za chlebem”*;

11. nazwy instytucji, urzędów, organizacji, np.

Urząd Ochrony Państwa, *Bank Spółdzielczy*,
Organizacja Narodów Zjednoczonych;

12. nazwy orderów i odznaczeń, np.

Legia Honorowa, *Virtuti Militari*, *Order Uśmiechu*;

13. ze względów uczuciowych i grzecznościowych wyrazy, za których pomocą wyraża się podziw, szacunek, miłość, np.

Rodzice, *Babcia*, *Prezydent*, *Papież*;

14. nazwy osób, do których i o których piszemy, a także zaimki i przymiotniki odnoszące się do nich, np.

Kochany *Tatusiu!* Jak się czuje *Twoja Mama?*
Pozdrów *Ją* ode mnie. Napiszę do *Was* wkrótce.



Małymi literami pisze się:

1. nazwy dni tygodnia, miesięcy, okresów kalendarzowych, np. *piątek, luty, jesień, karnawał, adwent*;

WYJĄTKI:

Wielki Tydzień, Wielki Piątek, Niedziela Palmowa;

2. nazwy okresów, epok, prądów kulturalnych, np. *średniowiecze, renesans, gotyk, pozytywizm*;
3. nazwy modlitw, obrzędów, tańców, np. *litania, polka, krakowiak, ślub*;
4. nazwy członków organizacji politycznych i wyznawców religii, np. *socjaldemokrata, komunista, ewangelik, katolik*;
5. nazwy wytworów przemysłowych, np. *camele, mercedes, fiat, seiko*;
6. nazwy jednostek monetarnych, np. *marka, lir, dolar, rubel, korona, złotówka*;
7. nazwy mieszkańców miast i wsi, np. *warszawianin, paryżanka, wiedeńczyk, rzymianka*;
8. nazwy oznaczające położenie geograficzne, stron świata i okręgów administracyjnych, np. *wschód, południk, równik, biegun północny*;
9. przymiotniki utworzone od nazw kontynentów, krajów, miejscowości, narodów, np. państwa *afrykańskie*, języki *europejskie*, kultura *polska*, zabytki *krakowskie*;

UWAGA!

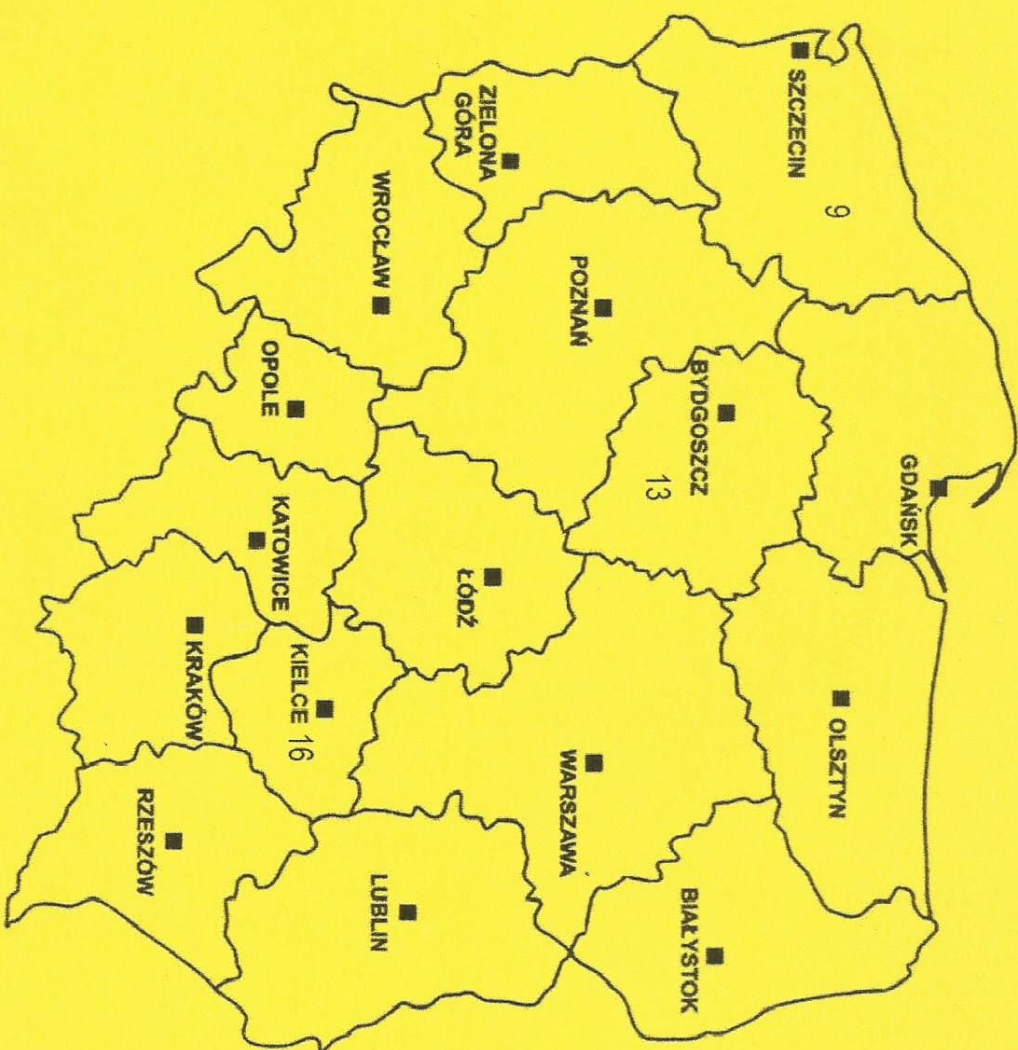
Dużą literą pisze się przymiotniki, które wchodzi w skład nazw geograficznych, np.

Morze Północne, Górny Śląsk, Ameryka Południowa.

Gdzie leżą te województwa? Proszę wpisać cyfry (1,2,3 ...) w odpowiednie miejsca na mapie.

Nazwy województw:

1. łódzkie
2. opolskie
3. lubelskie
4. małopolskie
5. śląskie
6. wielkopolskie
7. podkarpackie
8. dolnośląskie
9. zachodnio-pomorskie
10. warmińsko-mazurskie
11. mazowieckie
12. podlaskie
13. kujawsko-pomorskie
14. pomorskie
15. lubuskie
16. świętokrzyskie



ĆWICZENIA



I. Od podanych niżej wyrazów (nazw kontynentów, państw, miast, regionów) utworzono nazwy mieszkańców w rodzaju męskim. Proszę zdecydować, czy pierwsza litera ma być duża, czy mała.

Przykład: Ameryka – Amerykanin
Londyn – Londyńczyk
Kaszuby – Kaszub

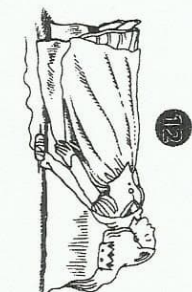
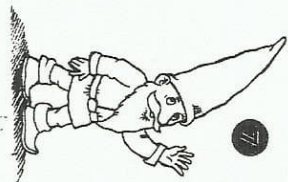
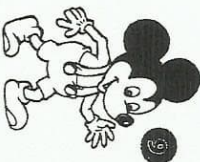
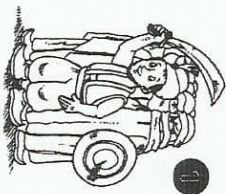
- | | | | |
|--------------|------------------|--------------|-------------------|
| 1. Europa | – ...uropejczyk | 8. Australia | – ...ustralijczyk |
| 2. Berlin | – ...erlińczyk | 9. Warszawa | – ...arszawianin |
| 3. Azja | – ...zjata | 10. Francja | – ...rancuz |
| 4. Nowy Jork | – ...owojorczyk | 11. Meksyk | – ...eksykanin |
| 5. Wrocław | – ...roclawianin | 12. Śląsk | – ...lązak |
| 6. Paryż | – ...aryżanin | 13. Włochy | – ...łoch |
| 7. Mazury | – ...azur | 14. Praga | – ...rażanin |

II. Proszę uzupełnić tabelę.

<i>kraj / kontynent</i>	<i>nazwa mieszkańca</i>	<i>nazwa mieszkanki</i>	<i>przymiotnik</i>
<i>Polska</i>	<i>Polak</i>	<i>Polka</i>	<i>polski</i>
Afryka	Afrykanin	Afrykanka	
Ameryka		Amerykanka	amerykański
Australia	Australijczyk		
Azja		Azjatka	azjatycki
Europa		Europejka	
Anglia	Anglik		angielski
Argentyna	Argentyńczyk	Argentynka	
Austria	Austriak		austriacki
Belgia	Belg	Belgijka	
Białoruś		Białorusinka	białoruski
Brazylia	Brazylijczyk		brazylijski
Bułgaria		Bułgarka	
Chiny	Chińczyk	Chinka	
Chorwacja	Chorwat	Chorwatka	

Proszę wpisać przy każdej postaci odpowiedni numer rysunku.

- | | | |
|--------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 10 Królewna Śnieżka | _____ Kaczor Donald | _____ Dziewczynka z zapatkami |
| _____ i 7 krasnoludków | _____ Myszka Miki | _____ Krasnoludek |
| _____ Czerwony Kapturek | _____ Kot w butach | _____ Smok Wawelski |
| _____ Śpiąca Królewna | _____ Czarownica / Baba Jaga | _____ Kopciuszek |
| _____ Alibaba i 40 rozbójników | | |



i Czy wiesz, że... Ulubieni bohaterowie polskich filmów animowanych dla dzieci to, np.: Bolek i Lolek, Reksio, Miś Uszatek oraz Koziołek Matołek.

A Do these words start with capital letters? Fill in the right letters.

1	p/P	Polak - Polska - polski - Poznań - pies
2	w/W	arszawa - ino - isła - roclaw - toch
3	n/N	orwegia - oga - jemiecki - jemiec - oc
4	a/A	ngielka - merykański - ustriak - lpy - ustriacki
5	h/H	imalaje - enryk - orel - ulajnoga - elsinki
6	f/F	rancia - ilharmonia - rancuski - ilip - ilizanka
7	r/R	obert - osja - ak - osyjski - ower
8	t/T	eresa - rawa - ruskawka - atry - ato
9	b/B	elgia - rzuch - iologia - elgijski - jeszczady
10	k/K	arkonosze - asa - raków - rysztof - ino

B Put the words from the box above in the right categorie.

- | | | | | | |
|-----------------------|--------------|----------|----------|----------|----------|
| a. państwa | 1. Polska | 2. _____ | 3. _____ | 4. _____ | 5. _____ |
| b. narodowości | 1. Angielska | 2. _____ | 3. _____ | 4. _____ | 5. _____ |
| c. miasta | 1. Kraków | 2. _____ | 3. _____ | 4. _____ | 5. _____ |
| d. góry | 1. Karpaty | 2. _____ | 3. _____ | 4. _____ | 5. _____ |
| e. imiona | 1. Robert | 2. _____ | 3. _____ | 4. _____ | 5. _____ |

i Did you know? In Polish we write first names, surnames and names of countries, nationalities, towns, rivers, mountains beginning with capital letters, e.g. Jan, Kowalski, Polska, Polak, Warszawa, Wisła, Tatry. Note that all adjectives are written with small letter.